

מכון הדר

MECHON HADAR

Musical Instruments on Shabbat and Yom Tov

Rabbi Ethan Tucker – tucker@mechonhadar.org

Center for Jewish Law and Values

I. Tanakh

במדבר י:י

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חגשכם ותקעתם בחצצרות על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

Bemidbar 10:10

And on your joyous occasions, appointed times and new-moons, you shall sound trumpets when offering your burnt-offerings and well-being-offerings, and they shall be a reminder before your God; I am the Lord your God.

ויקרא כג:כד

דבר אל־בני ישראל לאמר בחג השבועי באחד לחג יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא־קדש:

Vayikra 23:24

Speak to the Israelite people thus: In the seventh month, on the first day of the month, you shall observe complete rest, a sacred occasion commemorated with loud blasts.

במדבר כה:ט

ובחג השבועי באחד לחג מקרא־קדש יהיה לכם פל־מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם:

Bemidbar 29:1

In the seventh month, on the first day of the month, you shall observe a sacred occasion: you shall not work at your occupations. You shall observe it as a day when the horn is sounded.

ויקרא כה:ט

והעבדת שופר תרועה בחג השבועי בעשור לחג ביום הפורים תעבירו שופר בכל־ארצכם:

Vayikra 25:9

Then you shall sound the horn loud; in the seventh month, on the tenth day of the month—the Day of Atonement—you shall have the horn sounded throughout your land.

תהלים צב:א-ד

¹מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת: ²טוֹב לַהֲדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִינוּ: ³לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאַמּוֹנָתְךָ בַּלַּיְלוֹת: ⁴עַל־יַעֲשׂוֹר וְעַל־נֶגֶל עַל־הַגִּיֹן בְּכָנּוֹר:

Psalm 92:1-4

¹A psalm. A song; for the sabbath day. ²It is good to praise the Lord, to sing hymns to Your name, O Most High, ³to proclaim Your steadfast love at daybreak, Your faithfulness each night ⁴with a ten-stringed harp, with voice and lyre together.

II. Second Temple

ברית דמשק עמוד יא:16-17

וכל נפש אדם אשר תפול אל (מ?ים) מקום מים! ואל מקום [צ"ל מקוה?] אל יעלה איש בסולם וחבל וכלי.

Damascus Document XXI, translation from G. Vermes, *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, New York 1997

But should any man fall into water... let him not be pulled out with the aid of a ladder or rope or utensil.

4Q265

ואם נפש אדם היא אשר תפול אל המים [ביום] השבת ישלח לו את בגדו להעלותו בו וכלי לא ישא

4Q265, translation from G. Vermes, *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, New York 1997

But if a man falls into water on the Sabbath [day], he shall pass to him his garment to lift him out, but he shall not carry an instrument [to lift him out].

III. Rabbinic sources

A. The flute

משנה ערכין ב:ג

אין פוחתין מעשרים ואחת תקיעה במקדש ולא מוסיפין על ארבעים ושמונה אין פוחתין משני נבלין ולא מוסיפין על ששה אין פוחתין משני חלילין ולא מוסיפין על שנים עשר ובשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח בשחיטת פסח ראשון ובשחיטת פסח שני וביום טוב ראשון של פסח וביום טוב של עצרת ובשמנה ימי החג...

תוספתא עירובין ח:יט

נימת כנור שנפסקה קושרין אותה

תוספתא ערכין א:יג

החליל אין דוחה את השבת ר' יוסי בר' יהודה אומר דוחה

Tosefta Arakhin 1:13

The flute does not supersede Shabbat. R. Yose bR. Yehudah says that it does.

תוספתא סוכה ד:יד

החליל דוחה את השבת בתחלתו דברי ר' יוסה בי ר' יהודה, וחכמים אומ' אינו דוחה אפ' את יום טוב

Tosefta Sukkah 4:14

The flute supersedes Shabbat for its first playing, according to R. Yose bR. Yehudah. The Sages say: It does not even supersede Yom Tov.

משנה סוכה ה:א

החליל חמשה וששה זהו החליל של בית השואבה שאינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב

Mishnah Sukkah 5:1

The flute is played on either five or six days. This is the flute that was played as part of the water drawing celebration; it supersedes neither Shabbat nor Yom Tov.

סוכה נ:-נא.

אמר רב יוסף: מחלוקת בשיר של קרבן... ורבי ירמיה בר אבא אמר: מחלוקת בשיר של שואבה...

B. Sound of silence

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי יב:טז (=ספרא אחרי מות פרשה ה פרק ז:ט)

אין לי אלא מלאכה שחייבין על מינה חטאת מלאכה שאין חייבין על מינה חטאת מנ' לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה
לא שטין על פני המים לא מספקין לא מרקדין ולא מטפחין תל' לו' כל מלאכה

משנה ביצה ה:ב

כל שחייבין עליו משום שבות משום רשות משום מצוה בשבת חייבין עליו ביום טוב ואלו הן משום שבות לא עולין באילן ולא
רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מטפחין ולא מספקין ולא מרקדין

תוספתא שבת יז:כה

המשמר זרעים מפני עופות ומקשאות מפני חיה משמר כדרכו בשבת ובלבד שלא יספק ולא ירקד ולא יטפח כדרך שעושה בחול

משנה שבת ה:ד

אין חמור יוצא... בזוג אף על פי שהוא פקוק...

משנה שבת ו:ט

הבנים יוצאין בקשרים ובני מלכים בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה:

תוספתא שבת יג:טו-יז

מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק מטלטלין את הקרקש... לכסות בהן כלים... אין מקרקשין לא את הזוג ולא את
הקרקש לתינוק בשבת

תוספתא שבת א:כג

פותקין מים לגנה בערב שבת עם חשיכה והיא שותה והולכת בשבת נותנין קילור לעין ואספלנית למכה בערב שבת עם חשיכה
והן מתרפין והולכין כל השבת כולה נותנין גפרית תחת הכלים בערב שבת עם חשיכה והן מתגפרין והולכין בשבת נותנין מגמר
על גבי גחלים בערב שבת עם חשיכה ואין נותנין חטים לרחים של מים אלא כדי שייטחנו

תוספתא שבת ב:ז

מעלין בדיופי ומטיפין מן הארק לחולה בשבת

תלמוד ירושלמי ביצה פרק ה דף סג טור א/ה"ב

רבי יונה וחברייא חד אמר הכין שרי והכין אסור וחורנה אמר בין הכין ובין הכין אסור ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דאמ' ר' יונה אית הוה סבין ביומינן והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא הוי דו אמר הכין שרי והכין אסור רבי הוה מסב לרבי שמעון בריה והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא עבר ר' מאיר ושמע קלהון אמר רבותינו הותרה השבת שמע רבי קליה אמר מי הוא זה שבא לרדותינו בתוך ביתינו ואית דאמרי הכין אמר מי הוא זה שבא לצנענינו בתוך ביתינו שמע ר"מ קליה וערק.

...אמר רבי לעזר כל משמיעי קול אסורין בשבת

רבי שמואל בר רב יצחק סבר מקושה דכנישתא חדתא [צ"ל: סבי מקושה דכנישתא הוה]

רבי ליל בי ר' אלם מקש על כסא

רבי אילא עני בסדרא סלק לביתא אשכחון דמיכין רבע ליה על סולמא בגין דלא מקשה על תרעא בשובתא

רבי ירמיה הוה פשט עם בריה דרבי אימי אזל בעי מתערתא בקריצתא דשובתא שרי מיקש על תרעא אמר ליה אבא מאן שרא לך

Talmud Yerushalmi Beitzah 5:2, 63a

R. Yonah and his colleagues: One said: Clapping this way is permitted and this way is forbidden; the other said: It is forbidden both ways—but we don't know who said what. From the fact that R. Yonah said:

"There were elders who were clapping their hands backwards on Shabbat", we learn that he is the one who said clapping this way is permitted and this way is forbidden.

Rabbi was marrying off his son R. Shimon and people were clapping backwards on Shabbat. R. Meir passed by and hear the sound and said: "Masters! Has Shabbat been permitted?" Rabbi heard his voice and said:

"Who is here to lord it over us in our home?"... R. Meir heard his voice and ran away...

R. Elazar said: All noisemaking is forbidden on Shabbat.

R. Shmuel b. Rav Yitzhak said: My grandfather used to be the knocker for the synagogue.¹ R. Leil bR.

Elem used to bang on a chair. R. Illa was learning [late into the night] and came to his house and found everyone asleep. He lay down on a ladder rather than knock on the door on Shabbat.

R. Yirmiyah used to learn with R. Imi's son. [R. Imi] went to wake him up in the morning on Shabbat and began knocking on the door. He said to him, "Abba, who permitted you to do that?"

¹ This follows Mordekhai Beitzah #696 against our printed version, which seems corrupt.

C. Babylonian Amoraic developments: Musical or rhythmic noise

תלמוד בבלי עירובין קד.

עולא איקלע לבי רב מנשה, אתא ההוא גברא טרף אבבא. אמר: מאן האי? ליתחל גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. אמר ליה רבה: לא אסרו אלא קול של שיר.

איתיביה אביי: מעלין בדיופי, ומטיפין מיארק לחולה בשבת. לחולה - אין, לבריא - לא. היכי דמי? לאו דנים וקא בעי דליתער? שמע מינה: אולודי קלא אסיר! - לא, דתיר וקא בעי דלינים, דמשתמע כי קלא דזמזומי.
איתיביה: המשמר פירותיו מפני העופות ודלעיו מפני החיה - משמר כדרכו בשבת, ובלבד שלא יספק ולא יטפח ולא ירקד כדרך שהן עושין בחול. מאי טעמא - לאו דקמוליד קלא, וכל אולודי קלא אסיר! - אמר רב אחא בר יעקב: גזירה שמא יטול צרור....

תנן: ממלאין מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת. במקדש - אין, במדינה - לא. מאי טעמא - לאו משום דאולודי קלא ואסיר? - לא, גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו. אמימר שרא למימלא בגלגלא במחווא, אמר: מאי טעמא גזרו רבנן - שמא ימלא לגינתו ולחורבתו, הכא - לא גינה איכא ולא חורבה איכא.

Talmud Bavli Eruvin 104a

Ulla was visiting Rav Menashe's house. A man came by and knocked on the door. Ulla said: Who is that? May his body shudder (*leithal*) for having violated (*maheil*) Shabbat. Rabbah said to him: They only forbade musical noise.

Abaye challenged him: "...we drip water [in a special instrument to make noise] for a sick person on Shabbat." For a sick person, yes; but for a well person, no! What kind of case are we talking about? Isn't this a case where he is sleeping and we are trying to wake him up? [Meaning, it is a harsh loud sound,] and this indicates that we generally forbid making noise! No, it is a case where he is awake and trying to fall asleep, and it makes a soothing sound.

He was challenged: **One may guard his produce from birds and his squashes from wild animals on Shabbat, provided he does not smack or clap or dance as he would during the week.** Why? Isn't this because of the ban on making noise? Rav Aha b. Ya'akov said: [No,] it is a safeguard lest he pick up a clod of earth...

It is taught in a *mishnah*: **We draw water from the Golah well and from the Great Well with a wheel on Shabbat.** In the Temple, yes; but in the outlying areas, no! Why? Isn't this because of the ban on making noise? No, it is a safeguard lest he draw water for his garden and his collapsed building [where he now grows vegetables].

Ameimar permitted drawing water with a wheel [on Shabbat] in Mehoza. He said: Why did the Sages decree [that one may not draw water with a wheel]? Lest one draw water for one's garden and collapsed building. Here, there are no gardens nor collapsed buildings.

תלמוד בבלי ביצה ל.

אמר ליה רבא בר רב חנין לאביי: תנן, אין מטפחין ואין מספקין ואין מרקדין, והאידנא דקא חזינן דעבדן הכי, ולא אמרינן להו ולא מידי? - אמר ליה...הנח להם לישראל, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין.

Talmud Bavli Beitzah 30a

Rava b. Rav Hanin said to Abaye: We teach in a *mishnah* that one may not clap nor smack nor dance, but we see that everyone does this, and no one protests! He said to him... leave Israel alone, better they err than be deliberate violators.

D. The anonymous Talmud: Turning a primary concern into a derivative one

תלמוד בבלי ביצה לו:

ולא מטפחין ולא מספקין ולא מרקדין - גזרה שמא יתקן כלי שיר.

Talmud Bavli Beitzah 36b

They don't smack, they don't clap, and they don't dance—a decree lest one repairs a musical instrument.

IV. Four approaches: Medieval and modern sources

A. Avoiding loud noise

רבינו חננאל על שבת יח.-יח:

ואע"ג דקיי"ל כב"ה וב"ה לית להו שביתת כלים, נתינת חטים ברחיים של מים בערב שבת להטחן בשבת אסור דלא אמרו משום שביתת כלי אלא רב יוסף, אבל רבה אמר מפני שמשמעת קול, וכוותיה מסתברא...

רבינו חננאל על עירובין קד:

ואע"ג דשני רבה כל הני תיובתא דמקשי עליה, אשינויי לא סמכינן ולא דחינן לשמועה דעולא.

R. Hananel on Eruvin 104b

Despite the fact that Rabbah deflected all the challenges brought against him, we do not rely on deflections, and we do not simply reject Ulla's established tradition.

ספר מגן אבות (למאירי) ענין י

ראיתי ג"כ באותם התלמידים שהיו מקילים לזמר בכלי שיר ולהעיר מיתרי הכנורות ושאר מיני זמר בשבת בלא שום חשש אסור, ונפלאתי הרבה היאך הורגל דבר זה ביניהם והיו אומרים שלא מצינו אסור אלא בסיפוק וטפוח (שבת קמ"ח א, ביצה ל"ו ב) מפני שהם קולות עצומים, הא שאר כלי שיר מותר.

Magen Avot #10, R. Menahem Ha-Meiri, Provence, 13th-14th c.

I also observed that these students [of the Ramban] used to play musical instruments on Shabbat, playing harps and other instruments, without concern for any prohibition. I was amazed by this; how could they have developed this practice? They claimed that the only ban was on smacking and clapping, which are very loud noises, but other musical instruments were permitted.

B. Avoiding musical/rhythmic noise

רי"ף שבת ו:

ואוקימנא אליבא דב"ש דאית להו שביתת כלים אבל לב"ה לית להו שביתת כלים ושרי ואיכא מ"ד אסור ואפי' לב"ה מפני שמשמעת את הקול

רי"ף עירובין לה:

ומסתברא לן דהלכתא כוותיה דרבא דאמר לא אמרו אלא בקול שיר בלבד מדתריץ רב אחא בר יעקב כותיה אלמא כותיה ס"ל ועוד הא אמרי' אמימר שרא למימלא בגלגלא בשבתא במחזא... דאלמא כרבא ס"ל דאי כעולא ס"ל לא קא שרי למימלא בגלגלא כלל דהא משמיע קול הוא וחזינן למקצת רבואתא דסבירא להו כעולא וסמכי אגמרא דבני מערבא... ואנן לא סבירא לן הכי דכיון דסוגיין דגמרא דילן להתירא לא איכפת לן במאי דאסרי בגמרא דבני מערבא דעל גמרא דילן סמכינן דבתרא הוא ואינהו הוי בקיאי בגמ' דבני מערבא טפי מינן ואי לאו דקים להו דהאי מימרא דבני מערבא לאו דסמכא הוא לא קא שרו ליה אינהו:

Rif Eruvin 35b

It makes sense to say that the *halakhah* follows Rava [=Rabbah],² who said that the only prohibition is on musical noise, since Rav Aha b. Ya'akov defended this view, which means we follow it. Moreover, Ameimar allowed them to use a wheel to draw water in Mehoza on Shabbat... that clearly shows that he followed [Rabbah]; had he followed Ulla he would not have permitted, since the wheel makes noise! We have seen that some of the masters [like R. Hananel] hold like Ulla and they rely on the Talmud Yerushalmi... But we do not hold this way, for since the *sugya* of our [=Babylonian] Talmud is permissive, we don't care if the Talmud Yerushalmi forbids, because we rely on our Talmud, for it is later, and [its editors] were experts in the Talmud Yerushalmi more than we are. They would not have permitted here unless they knew that the [countervailing] statement from the land of Israel was unreliable.

² There is variation of this name in the manuscripts.

שו"ע אורח חיים שלה:א

השמעת קול בכלי שיר, אסור, אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה, כשאינו דרך שיר, מותר.

Shulhan Arukh Orah Hayyim 338:1

Making noise with a musical instrument is forbidden, but knocking on a door and other similar action are permitted, as long as it is not musical/rhythmic.

C. Derivative concerns

תוספות שבת יח. ד"ה והשתא

אומר ר"ת דהלכתא כרב יוסף דמוקי ברייתא כב"ש דהא רב אושעיא קאי כוותיה ולפ"ז ריחים מותרים דלדידיה לב"ה שרי... ולא חייש להשמעת קול. ולי נראה דרב אושעיא לא מוקי לה כב"ש אלא הש"ס הוא דקאמר הכי הא מני ב"ש היא אליבא דרב יוסף דמוקי לה משום שביתת כלים אבל לרב אושעיא מצינן למימר דמוקי לה כב"ה ואית ליה השמעת קול כרבה וכן פסק ר"ח דטעמא דריחים משום השמעת קול ואתי כב"ה...

תוספות ביצה דף ל עמוד א ד"ה תנן

תנן אין מטפחין ואין מרקדין - פרש"י שמא יתקן כלי שיר ומיהו לדידן שרי דדוקא בימיהן שהיו בקיאים לעשות כלי שיר שייך למגזר אבל לדידן אין אנו בקיאים לעשות כלי שיר ולא שייך למגזר.

Tosafot Beitzah 30a s.v. *tenan*

The Mishnah teaches that one may not clap or dance—Rashi explained [based on the Talmud] that this is because of the fear that one will fix/make a musical instrument. But for us, these activities are permitted; only in their time, when people had the skill to make musical instruments, did this concern apply. We have no such skill and therefore there is no need for the decree.

תוספות מסכת סוכה דף נ עמוד א ד"ה שאינו

שאינו דוחה לא את יו"ט ולא את השבת - אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמא יתקן כלי שיר כמו לא מספקין ולא מטפחין דפ' משילין (ביצה דף לו:) וקיי"ל דאין שבות במקדש בית השואבה שאני כדאמרין בגמרא דאינה אלא משום שמחה יתירה.

ספר האגור הלכות הוצאת שבת סימן תקיט

נשאל מורי אבי מהרר"י לנדא על זוג המקשקש לשעות עשוי ע"י משקולות אם מותר להכינו ולהעריכו כדי שילך ויקשקש כל השבת כי שמא יש לדמות לנותן חטים לרחים. והשיב נראה לי עיקר טעמא דוושא מלתא. כמו שפירשו תוספות שנ"ץ וספר התרומה וסמ"ג שפירשו על אוושא מלתא שיאמרו רחים של פלוני טוחנים בשבת דסבירי בשבת נתן בהם חטין, וא"כ טעמא זה

לא שייכא כלל גבי זוג המקשקש שהכל יודעים שרגילים לתקן בכל יום על יום של אחריו ובאותו היום שהוא מקשקש אין מתקנין אותו כלל. וכן יש לפסוק הלכה למעשה וכן עמא דבר עכ"ל.

ראבי"ה ח"ג - הלכות יום טוב סימן תשצה

ואומר אני אפילו קולו של שיר וטפוח וריקוד לא אסרו אלא לישראל, אבל לגוי המנגן בכלי שיר בנשואין שרי ואפילו אם ישראל אומר לו לעשות ביום השבת שרי, דאמירה לגוי שבות ובמקום מצוה שרי... ואין שמחה לחתן וכלה בלא כלי שיר, וכל שכן כאן שאינו אסור לישראל אלא משום גזירה בעלמא שלא נחוש אם גוי מטיב נגן בכלי שיר ואפילו אם ישראל מצוהו לשורר בכלי שיר...

Sefer Ra'aviah III:795, R. Eliezer b. Yoel Ha-Levi, Germany, 12th-13th c.

I say that musical noise and that of clapping and dancing are only forbidden to Jews, but a non-Jew may play a musical instrument at a wedding, and even if the Jew instructs him to play on Shabbat, this is permitted, because telling a non-Jew to do something on Shabbat is only forbidden rabbinically, and this is permitted in the context of a *mitzvah*... all the more so here where it is only forbidden to a Jew on account of a rabbinic decree.

שו"ע אורח חיים שלח:ב

יש מתירים לומר לעכו"ם לנגן בכלי שיר בחופות. הגה: ואפי' לומר לעלום לתקן הכלי שיר, שרי משום כבוד חתן וכלה, אבל בלא, אסור (מרדכי פרק משילין). ומיהו בזמן הזה נהגו להקל, מטעם שיתבאר בס' שאחר זה לענין טפוח ורקוד.

Shulhan Arukh Orah Hayyim 338:2

Some permit telling a non-Jew to play musical instruments at a wedding celebration [on Shabbat]. *Note: One may even tell the non-Jew to fix the musical instrument, on account of the honor of the bride and the groom, but otherwise, it is forbidden. But nowadays, we have the practice to be lenient, [following the reasoning of the Tosafot that clapping and dancing are now permitted].*

שו"ע אורח חיים שלט:ג

אין מטפחין להכות כף אל כף, ולא מספקין להכות כף על ירך, ולא מרקדין, גזירה שמא יתקן כלי שיר. ואפי' להכות באצבע על הקרקע, או על הלוח, או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים, או לקשקש באגוז לתינוק, או לשחק בו בזוג כדי שישתוק, כל זה וכיוצא בו אסור, גזירה שמא יתקן כלי שיר; ולספק כלאחר יד, מותר. הגה: והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בהו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו'. ו'א דבזמן הזה הכל שרי, דאין אנו בקיאים בעשיית כלי שיר וליכא למגור שמא יתקן כלי שיר דמלתא דלא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו להקל בכל (תוספות סוף פרק המביא כדי יין).

Shulhan Arukh Orah Hayyim 339:3

It is forbidden to clap hands or... dance on Shabbat, as a safeguard to prevent one from fixing a musical instrument. Because of this same safeguard, it is also forbidden to drum one's finger on the ground or on a wall... as musicians do... clapping with the back of one's hand is permissible. *Note: We see in our day that people clap and dance on Shabbat, and rabbis do not stop them, because it is better that they sin unknowingly than knowingly. Some say that nowadays all of these practices are allowed, because we do not know how to make musical instruments, so there is no reason to take precautionary measures to prevent the making of musical instruments. Perhaps this is why people are lenient with everything [on this issue].*

מגן אברהם שלח:ה

לענין טפוח - פי' כיון דאנן אין בקיאין בעשיית כלי שיר מדינא הוה ליה למשרי לנגן בכלי שיר ולכן עכ"פ שרי אמירה לעכו"ם

Magen Avraham 338:5

With regard to clapping [where the Tosafot said that it is permitted nowadays]—Since we are not skilled at making musical instruments, we ought to have permitted playing musical instruments ourselves, therefore it is certainly permitted to tell a non-Jew to do so.

שו"ת מים חיים סימן קלג, ר' יוסף משאש, מרוקו/ישראל, המאה הכ'

ומה גם שנוכל לחלק עוד ולומר דלא אסרו רז"ל משום שמא יתקן כלי שיר אלא בכלי שיר דשכיח ביה קלקול כגון כנור ועוגב וכיוצא בהם שמנגנים בהן על ידי חוטין, ושכיח טובא שנפסקים על ידי רוב המתוח שמותחין אותם ואז מוכרחים לקשרם בשר של קיימא וכן שכיח שנחלשים החוטים ונאכל רוב עוביין שאז מכרח להתירם ולקשור אחרים תחתיהם... אבל בענין הפונוגראף דלא שכיח ביה קלקול רק אחרי בלותו וגם לאו כולי עלמא גמירי לתקנו רק אומן המיוחד להם בזה ודאי לא גזרו רבנן ואם כן נוכל לומר דשרי לנגוני ביה בשבת אליבא דכולי עלמא ואין לומר דנגזור על הפונוגראף אטו כנור ועוגב דאינהו גופיהו גזירה ואנן ניקום וניגזור גזרה לגזרה?

Responsa Mayyim Hayyim #133, Morocco/Israel, 20th c.

We can also distinguish this case and say that our Sages only forbade use of instruments on account of the concern of fixing the instrument when it is common for the instrument to be in need of repair, such as in the case of string instruments. It is quite common for the strings to snap on account of how tightly they are fastened, and then one must tie them up with a permanent knot [which is a core violation of Shabbat and Yom Tov]. It is also common that the strings get weak and thinned out such that they must be removed and replaced... But with respect to the phonograph, it doesn't break until it is totally worn down, and the only people who know how to fix it are professionals. In this case, our Sages certainly did not decree, and if

so, we could say that everyone would agree that it is permitted to play it on Shabbat. Don't say that we should forbid the phonograph on account of string instruments—they themselves are only a safeguard! Should we take the initiative to put a safeguard around a safeguard?

D. *Muktzeh*/Avoiding tools on Shabbat and Yom Tov

שו"ת מהרי"ל החדשות סימן לח:ד

והקשת הדלת בכלי המיוחד להשמעת קול נהוג לאיסור,

[והיתר] דאגרוף נ"ל מכח ההיא דירושלמי בהלול דר' הו' מטפחין אחורי ידיהון בשבת' כו'...ומנהג' נמי באגרוף או ברגל כלאחר יד הוא,

אי נמי כיון דמכוין להשמיע קול אוושה מילתא הוא כמו רחיים לטעמיה דרבא

אפי' את"ל דשרי כמו שפסק ראבי"ה מ"מ הו' דברים המותרים ואחרים נהגו בו איסור כמו שכתב מהר"ם בתשובה על חימום

בית (חורף) [החורף] בשבת ומשום קידוש ופרישות נהגו בו איסור בימיו אף על גב דשרי, ה"נ נהיגי' איסור במוקצה מחמת

איסור ואפי' לצורך גופו ומקומו כגון מנורה של מתכת וקורנס וכיוצא בו...

New Responsa Maharil 38:4, R. Ya'akov b. Moshe Moelin, Germany, 14th-15th c.

Knocking on a door with the item designated to make noise [door knocker] is forbidden by common practice.

The permission to use one's fist [to knock on the door] seems to come from the Yerushalmi that discusses how at Rabbi's wedding party, people were clapping backwards with their hands... Our practice to knock with a fist or with a leg [and not with the door knocker] is like knocking backwards.

Alternatively, [the practice of knocking with the knocker may be more strictly forbidden], since [the person knocking] intends to make noise; it [is a problem because it] makes a big clamor, which is Rava's reason for why we forbid putting wheat in a water mill before Shabbat so that it will grind on Shabbat.

Even if you say it is permitted [to knock on a door], as did Ra'aviah [because one is not intending to generate music or rhythm and the permission to do so thus seems to be without limitation, such that it would seem to include knocking with a knocker—EMT], this nonetheless falls under the rubric of actions that are technically permitted but which others have forbidden [which one should then not permit in their presence]. Maharam of Rothenberg dealt with this in the case of allowing Gentiles to light a furnace on Shabbat. [Though he thought this was permitted,] people forbade this in his day out of a desire to be holy and ascetic. **Similarly, we have a practice to forbid something that is *muktzeh* on account of a**

prohibition, even for the purpose of using it or moving it [for permitted purposes], as is the case with a metal lamp and a mallet and other similar things.

בית יוסף אורח חיים סימן שלה

ואיני יודע טעמו דאי סבירא ליה כעולא אפילו אם אינו מיוחד לכך אסור ואי סבירא ליה כרבא אפילו אם מיוחד לכך שרי כיון שאינו מכוין לשיר ושמא י"ל דאע"ג דסבירא ליה כרבא במיוחד לכך חיישינן שמא יכוין לשיר

Beit Yosef OH 338

I don't understand [Maharil's] reasoning. If he follows Ulla, then it should be forbidden to knock on the door even without the knocker! And if he follows Rava, then it should be permitted even with the knocker, since one is not intended to create rhythmic/musical noise! Perhaps we could say that even though he holds like Rava, he is worried that if he uses the knocker, it will end up intended to make rhythmic noise?